

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
 ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΛΥΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

Α. ΚΕΙΜΕΝΑ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<ul style="list-style-type: none"> • Extractum imperatōrem eum salutāvit. • Hinc ad commilitōnes suos eum adduxit. • Ab his in castra delātus est tristis et trepidus, dum obvīa turba quasi moritūrum eum miserātur. • Postero die Claudius imperātor factus est. • Eā puellā nihil umquam festivius, nihil amabilius nec longiōre vitā dignius vidi. • Nondum annos XIII impleverat, et iam illi anīlis prudentia, matronālis gravitas erat et tamen suavitas puellāris. • Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetāte recesserat, devertit ad eum. • Accius, qui multo minor natu erat, tragoediam suam, cui «Atreus» nomen est, ei desideranti lēgit. • Tum Pacuvius dixit sonōra quidem esse et grandia quae scripsisset, sed vidēri tamen ea sibi duriōra et acerbiōra. • Tu hominem investīga, quaeso, summāque diligentīā vel Rōmam mitte vel Epheso rediens tecum dedūc. • Parvi enim preti est, qui tam nihili est. • Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolōre Aesōpus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitīvi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αφού τον τράβηξε έξω, τον προσαγόρευσε αυτοκράτορα. • Από εκεί τον οδήγησε στους συντρόφους του. • Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο λυπημένος κι έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον λυπόταν σαν να επρόκειτο να πεθάνει. • Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος ανακηρύχτηκε αυτοκράτορας. • Από αυτή την κοπέλα δεν είδα ποτέ τίποτα πιο πρόσχαρο, τίποτα πιο αξιαγάπητο ούτε πιο άξιο για μακρόχρονη ζωή. • Ακόμη δεν είχε συμπληρώσει τα δεκατρία της χρόνια και ήδη υπήρχε σε εκείνη γεροντική σύνεση, σοβαρότητα που ταιριάζει σε δέσποινα και όμως κοριτσίστικη γλυκύτητα. • Όταν ο Άκκιος είχε έλθει από την πόλη Ρώμη στον Τάραντα, όπου ο Πακούβιος σε μεγάλη πια ηλικία είχε αποσυρθεί, κατέλυσε σε αυτόν. • Ο Άκκιος, ο οποίος ήταν πολύ μικρότερος στην ηλικία, διάβασε σε αυτόν, επειδή το επιθυμούσε, την τραγωδία του, της οποίας το όνομα είναι «Ατρέας». • Τότε ο Πακούβιος είπε ότι ήταν βέβαια ηχηρά και μεγάλα όσα είχε γράψει, αλλά όμως ότι του φάνινονταν κάπως τραχιά και πικρά. • Εσύ, παρακαλώ, αναζήτησε τα ίχνη του ανθρώπου και με την πιο μεγάλη φροντίδα είτε στείλε αυτόν στη Ρώμη είτε φερ' τον μαζί σου καθώς επιστρέφεις από την Έφεσο. • Γιατί είναι μικρής αξίας, όποιος είναι τόσο τιποτένιος (τέτοιος μασκαράς). • Αλλά, εξαιτίας της ελεεινής πράξης και του θράσους του δούλου, ο Αίσωπος τόσο πολύ οργίστηκε, ώστε τίποτε δεν θα μπορούσε να είναι πιο ευχάριστο σε αυτόν από την επανάκτηση του δραπετή.

- Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
- Φανερωμένης 13, Χολαργός, ☎ 210 65 36 551

<ul style="list-style-type: none"> • Id exemplum sutōrem quendam incitavit, ut corvum doceret parem salutatiōnem. • Quotiescumque avis non respondēbat, sutor dicere solēbat «Oleum et operam perdidit». • Tandem corvus salutatiōnem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit. • Audītā salutatiōne Caesar dixit [...] 	<ul style="list-style-type: none"> • Το παράδειγμα αυτό παρακίνησε κάποιον παπουτσή να μάθει/να διδάξει τον ίδιο χαιρετισμό σ' ένα κοράκι. • Κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτστής συνήθιζε να λέει: «Κρίμα στον κόπο μου (ή: έχασα το λάδι και τον κόπο μου)». • Επιτέλους το κοράκι έμαθε τον χαιρετισμό και ο παπουτστής θέλοντας να κερδίσει χρήματα, το έφερε στον Καίσαρα. • Όταν άκουσε τον χαιρετισμό, ο Καίσαρας είπε:
---	--

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. α. Ποιοι πεζογράφοι της κλασικής εποχής διαπρέπουν στην ιστοριογραφία; Τι γνωρίζετε για το έργο τους;

Απέναντι στην πολυπτυχότητα του Βάρρωνα οι τρεις άλλοι πεζογράφοι εξειδικεύονται και διαπρέπουν στην ιστοριογραφία.

- Ο **Ιούλιος Καίσαρ** είναι ο καλλιτέχνης του είδους των απομνημονευμάτων: στρατιωτικές αναμνήσεις διατυπωμένες σε καθαρά και λιτά Λατινικά, σε ύφος που ανακαλεί τον Ξενοφώντα.
- Ο **Κορνήλιος Νέπωσης**, φίλος του Κικέρωνα και του Κατούλλου, εγκαινιάζει στη Ρώμη την ιστορική βιογραφία: έγραψε περίπου 25 βιογραφίες διάσημων Ελλήνων και Ρωμαίων, κυρίως στρατηγών.
- Ο **Σαλλούστιος Κρίσπος** – ο «πρώτος στη ρωμαϊκή ιστορία», όπως τον χαρακτηρίζει ο Μαρτιάλης – μεταφέρει στη ρωμαϊκή λογοτεχνία τη θουκυδίδεια ιστοριογραφία ή καλύτερα την ιστορική μονογραφία (περίφημο είναι το έργο του Η συνωμοσία του Κατιλίνα: De Catilinae coniuratione).

Μονάδες 6

β. Να αναφέρετε τους συγγραφείς των παρακάτω έργων:

- << Κατιλινικοί λόγοι >> : **Μάρκος Τύλλιος Κικέρων**
- << Μεταμορφώσεις >> : **Οβίδιος**
- << Μενίππειες σάτιρες >> : **Βάρρων**
- << Εκλογές >> : **Πόπλιος Βεργίλιος Μάρων**

Μονάδες 4

Συνολικά Μονάδες 10

3. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις να βρείτε μία ομόρριξη λατινική λέξη από τα κείμενα που σας δίνονται:

- φορά: **delātus est**
- βίος: **vitā**
- ουσιαστικός: (οποιοσδήποτε - από τα κείμενα - τύπος του) **sum**
- ουμανισμός: **hominem**
- φυγή: **fugitīvi**

- Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
- Φανερωμένης 13, Χολαργός, ☎ 210 65 36 551

Μονάδες 10

4. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

- imperatōrem: δοτική πληθυντικού **imperatoribus**
- die: δοτική ενικού **diei**
- nihil: αφαιρετική ενικού **nulla re**
- Accius: γενική ενικού **Accii** και **Acci**
- nomen: κλητική πληθυντικού **nomina**
- scelus: ονομαστική ενικού **scelus**
- sutōrem quendam: την γενική πληθυντικού **sutorum quorundam**
- avis: κλητική πληθυντικού **ave** και **avi**

Μονάδες 9

5. Να μεταφέρετε τα επίθετα στους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών:

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
amabile	amabilius	amabilissimum
grandi	grandiore	grandissima
supera	superiore	summā

Μονάδες 6

Συνολικά Μονάδες 15

6. α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

- adduxit: β' ενικό προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής **adduc**
- vidi: το β' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή (το υποκείμενο να θεωρηθεί θηλυκού γένους) **visurae sitis**
- devertit: τον αντίστοιχο τύπο στην υποτακτική **deverterit**
- desideranti: τον αντίστοιχο τύπο της μετοχής παρακειμένου (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) **desiterato**
- dixit: το απαρέμφατο παρακειμένου της άλλης φωνής (το υποκείμενο να θεωρηθεί ουδετέρου γένους και πληθυντικού αριθμού) **dicta esse**
- mitte: γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή **mittunto**
- doceret: το γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα **docuerint**
- solēbat: τον αντίστοιχο τύπο στον υπερσυντέλικο (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος) **solitus erat**

Μονάδες 9

- Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
- Φανερωμένης 13, Χολαργός, ☎ 210 65 36 551

β. scripsisset: να αντικατασταθεί χρονικά (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος όπου απαιτείται)
scribat, scriberet, scripturus sit, scripserit

Μονάδες 4

γ. mitte: να αντικατασταθεί εγκλιτικά. **mittit, mittat**

Μονάδες 2

Συνολικά Μονάδες 15

7. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

α. Accius tragoediam suam ei desideranti lēgit.

- **Tragoedia eius** ei desideranti **ab Accio lecta est.**
(Είναι αναγκαίο να αντικατασταθεί η κτητική αντωνυμία suam από τη γενική κτητική eius, προκειμένου να δηλώνεται κτήση χωρίς αυτοπάθεια)

β. ut (sutor) corvum docēret parem salutatiōnem

- ut **corvus a sutore doceretur** parem salutationem
- ή ut **corvus disceret** parem salutationem (το ρήμα disco μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παθητικό το doceo)

Μονάδες 7

8. Να αναλύσετε τις μετοχές:

- Extractum (με τον postquam)

- postquam **miles extraxit** (ή extraxerat) **eum** ή postquam **is extractus est** (ή extractus erat)

- desideranti (ώστε να δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία)

- **quod is desiderabat**

- Audītā salutatiōne (με τον ιστορικό cum)

- **Cum Caesar salutationem audivisset**

Μονάδες 6

9. Sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit:

α. Να μεταφέρετε την πρόταση στον πλάγιο λόγο εξαρτώμενη από τις φράσεις: <<Is dixit>>, <<Sutor dicitur>> (μονάδες 4) και

- Is dixit **sutorem, cupidum** pecuniae, eum Caesari **attulisse.**
- Sutor dicitur, cupidus pecuniae, eum Caesari **attulisse.**

- Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
  - Φανερωμένης 13, Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
-

β. να δικαιολογήσετε την πτώση των υποκειμένων των απαρεμφάτων που σχηματίσατε (μονάδες 2).

- Στην πρώτη μετατροπή με εξάρτηση από την φράση <<Is dixit>> έχουμε **ετεροπροσωπία** και το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου (sutorem) τίθεται σε **αιτιατική πτώση**.
- Στην δεύτερη μετατροπή με εξάρτηση από την φράση <<Sutor dicitur>> το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου (sutor) είναι ίδιο με αυτό του ρήματος (ταυτοπροσωπία) και βρίσκεται σε πτώση ονομαστική. Αυτό συμβαίνει επειδή το ρήμα εξάρτησης είναι προσωπικό παθητικό λεκτικό ρήμα (dicitur). Το φαινόμενο αυτό ονομάζεται **άρση του λατινισμού**.

Μονάδες 6

10. Quotiescumque avis non respondēbat, sutor dicere solēbat: Να συμπτύξετε την υπογραμμισμένη πρόταση σε μετοχή.

- **ave (ή avi) non respondente** sutor dicere solebat (χρονική μετοχή, γνήσια / κανονική αφαιρετική απόλυτη)

Μονάδες 2

11. ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitīvi: Να δηλώσετε τον β' όρο σύγκρισης με άλλο τρόπο.

- ut nihil ei gratius possit **recuperatione** fugitivi (απλή αφαιρετική)

Μονάδες 1

12. Quotiescumque avis non respondēbat: Να αναδιατυπώσετε την πρόταση ώστε να δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν με τον **ιστορικό - διηγηματικό cum**.

- Cum avis non **responderet** (υποτακτική παρατατικού)

Μονάδα 1

13. Hīnc ad commilitōnes suos eum adduxit: Να αντικαταστήσετε τον υπογραμμισμένο όρο με την λέξη <<Tarentum>>.

- **Tarento** (απρόθετη αφαιρετική)

Μονάδες 1

14. Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset: να αναφέρετε τον τρόπο εκφοράς της δευτερεύουσας πρότασης και να τον δικαιολογήσετε.

- Η δευτερεύουσα εκφέρεται με **υποτακτική**.
- Είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που προσδίδει η υποτακτική και συγκεκριμένα εκφέρεται με **υποτακτική υπερσυντελείου** (venisset) γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (devertit) και εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Μονάδες 2

- Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
  - Φανερωμένης 13, Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
-

15. Να αναγνωρίσετε τους τύπους με έντονο χρώμα στο κείμενο.

- **vitā**: αφαιρετική (οργανική) του μέσου στο dignius
- **multo**: αφαιρετική του μέτρου ή διαφοράς στο minor
- **nihili**: γενική της αξίας στο est · δηλώνει αφηρημένη αξία
- **pecuniae**: γενική αντικειμενική στο cupidus

Μονάδες 4